

Quickscan flora en fauna

Perceel Dorstseweg Bavel

Arnhem, 7 januari 2019

Colofon

Titel : Quickscan flora en fauna
Subtitel : Perceel Dorstseweg Bavel

Projectnummer : 18.224
Datum : 7 januari 2019

Veldonderzoek : T. van de Zilver
Auteur(s) : T. van de Zilver

Goedgekeurd door : T. Kooij

Opdrachtgever : TopVast B.V.
Anjelierstraat 39
4261 CJ Wijk en Aalburg

Contactpersoon : R.A. (Robert) de Graaf

Bezoekadres : Snelliusweg 40-18
Postcode : 6827 DH Arnhem
Telefoon : 026-2001900

info@ekoza.nl
www.ekoza.nl

Ekoza B.V. is lid van het Netwerk Groene Bureaus: www.netwerkgroenebureaus.nl

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
2. Wettelijk kader	5
2.1 Natura 2000-gebieden	5
2.1.1 Programmatiese Aanpak Stikstof	6
2.2 Soorten	6
2.3 Houtopstanden	9
2.4 Natuurnetwerk Nederland	9
3. Gebiedsbeschrijving	10
3.1 Gebiedsbeschrijving	10
3.2 Voorgenomen ingreep	12
4. Onderzoeksmethode	13
4.1 Bronnenonderzoek	13
4.2 Veldonderzoek	13
4.3 Uitwerking en rapportage	14
5. Resultaten	15
5.1 Gebiedsbescherming	15
5.1.1 Natura 2000	15
5.1.2 Natuurnetwerk Nederland	16
5.2 Soorten	18
5.2.1 Grondgebonden zoogdieren	18
5.2.2 Vleermuizen	20
5.2.3 Vogels	22
5.2.4 Reptielen, amfibieën en vissen	24
5.2.5 Flora	26
5.2.6 Ongewervelden	27
5.3 Houtopstanden	28
6. Conclusies en aanbevelingen	29
6.1 Gebiedsbescherming	29
6.1.1 Natura 2000	29
6.1.2 Natuurnetwerk Nederland	29
6.2 Soortbescherming	29
6.2.1 Grondgebonden zoogdieren	29
6.2.2 Vleermuizen	29
6.2.3 Vogels	30
6.2.4 Reptielen, amfibieën en vissen	30
6.2.5 Flora	30
6.2.6 Ongewervelden	30
6.3 Houtopstanden	30
Bronnen	31
Literatuur	31
Websites	31

1. Inleiding

Ekoza B.V. heeft in opdracht van TopVast B.V. een ecologische quickscan gedaan aan een ongeroerd perceel aan de Dorstseweg te Bavel. Men is van plan op dit terrein onder andere woningbouw en parkeerruimte te realiseren. Struiken en een deel van de aanwezige bomen zullen hiervoor worden verwijderd.

Vanuit Europese- en nationale regelgeving dient onderzocht te worden welke effecten deze ingreep heeft op beschermde gebieden (*Natura 2000* en *Natuurnetwerk Nederland*) en op beschermde flora en fauna.

De voorliggende rapportage beschrijft de resultaten van een quickscan. Het betreft een beoordeling van de huidige en potentiële aanwezigheid van beschermde soorten planten en dieren op de onderzoekslocatie en de te verwachten effecten van de voorgenomen ingreep op beschermde soorten en gebieden. De quickscan vindt plaats op grond van bronnenonderzoek en een terreinbezoek. Tijdens het terreinbezoek is een inschatting gemaakt welke soorten voor kunnen komen en welke soorten op voorhand uit te sluiten zijn.

Deze quickscan is een momentopname en kan slechts in beperkte mate uitsluitel geven over de afwezigheid van soorten. Dit onderzoek betreft geen volledige veldinventarisatie.

Mochten er effecten te verwachten zijn van de werkzaamheden op beschermde soorten die mogelijk aanwezig zijn, dan wordt een nader onderzoek geadviseerd.

In hoofdstuk 2 staat het wettelijke kader uiteengezet, waaraan getoetst dient te worden. Hoofdstuk 3 geeft een beschrijving van het onderzoeksgebied en de voorgenomen ingrepen. Hoofdstuk 4 geeft een korte beschrijving van de onderzoeksmethode. In hoofdstuk 5 worden de resultaten van het onderzoek besproken. Ten slotte wordt in hoofdstuk 6 de conclusies en aanbevelingen gegeven.

2. Wettelijk kader

Sinds 1 januari 2017 is de nieuwe *Wet natuurbescherming (Wnb)* van kracht. Deze wet vervangt 3 wetten: de *Natuurbeschermingswet 1998*, de *Boswet* en de *Flora- en faunawet*. Het bevoegd gezag komt bij de provincies te liggen. De *Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO)* blijft verantwoordelijk voor handelingen en projecten in gebruik, beheer of aanleg door het rijk, zoals hoofdwegen, spoorwegen, hoofdvaarwegen, waterkeringen, militaire terreinen, gastransportnet, hoogspanningsleidingen, delfstoffen, kustlijn, bepaalde visserij etc.

De *Wet natuurbescherming* is gericht op de bescherming van:

- *Natura 2000*-gebieden
- Soorten
- Houtopstanden

2.1 Natura 2000-gebieden

De basis voor *Natura 2000* zijn de Europese *Vogelrichtlijn* en de *Habitatrichtlijn*. Deze natuurbeschermingsrichtlijnen hebben naast de bescherming van specifieke flora en fauna eveneens als doel om de leefgebieden van deze soorten te behouden, te herstellen of uit te breiden.

In Nederland zijn 164 gebieden als *Natura 2000*-gebied aangewezen door het *Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)*. Door de toenmalige Minister van LNV zijn instandhoudingsdoelstellingen vastgesteld voor de *Natura 2000*-gebieden, deze staan vermeld in het (ontwerp-) aanwijzingsbesluit. In het (ontwerp-) aanwijzingsbesluit staan de instandhoudingsdoelstellingen voor alle habitattypen, -soorten en broedvogels die in het *Natura 2000*-gebied voorkomen beschreven. Daarnaast staat beschreven op welke wijze de instandhoudingsdoelstellingen te realiseren zijn. Onder 'instandhouding' wordt verstaan het geheel aan maatregelen die nodig zijn ter behoud of herstel van een gunstige staat van de natuurlijke habitats en populaties van wilde dier- en plantensoorten.

Elke activiteit (in de wet: 'project' of 'handeling') zowel binnen als buiten een *Natura 2000*-gebied die gelet op de instandhoudingsdoelstellingen:

- de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kan verslechteren; of
- een significant verstorend effect kan hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen, is ingevolge artikel 2.7, tweede lid verboden. De activiteit kan slecht doorgang vinden wanneer het bevoegd gezag een vergunning verleent.

2.1.1 Programmatische Aanpak Stikstof

Op 1 juli 2015 is de *Programmatistische Aanpak Stikstof (PAS)* in werking getreden. De depositie van stikstof is een van de belangrijkste belemmeringen om de Europese natuurdoelen te halen. Stikstofdepositie leidt tot vermesting en/of verzuring van de bodem. In natuurgebieden kan dit negatieve effecten hebben op de aanwezige, beschermde flora en fauna.

De *PAS* combineert twee manieren om de natuurdoelen van *Natura 2000* zeker te stellen:

- Het blijvend laten dalen van de stikstofdepositie door het nemen van maatregelen aan de bron;
- Het uitvoeren van herstelmaatregelen voor stikstofgevoelige natuur.

De *PAS* bepaalt ook dat een deel van de daling van de stikstofdepositie mag worden ingezet voor nieuwe projecten of projecten waarin uitbreiding van bestaande stikstofemissie aan de orde is. Dit wordt *ontwikkelingsruimte* genoemd. Op deze manier blijft de stikstofdepositie dalen, terwijl er ook ruimte is voor de gewenste economische ontwikkeling.

Met de inwerkingtreding van het *PAS* geldt alleen nog een vergunningplicht voor activiteiten die meer dan 1 mol stikstofdepositie per hectare per jaar geven op een *Natura 2000*-gebied. Bij een stikstofdepositie tussen de 0,05 mol en 1 mol N/ha/j bestaat er een meldingsplicht. Als aanvulling hierop zijn sommige *Natura-2000* gebieden aangemerkt als stikstof-gevoelig. Voor deze gebieden bestaat een bovengrens van 0,05 mol N/ha/j.

2.2 Soorten

Onder de *Wet natuurbescherming* geldt, net als onder de *Flora- en faunawet*, een zorgplicht voor alle in het wild levende dieren.

De *Wet natuurbescherming* kent drie beschermingsregimes:

- soorten van de *Vogelrichtlijn*
- soorten van de *Habitatrichtlijn*
- *andere soorten*

Vogelrichtlijnsoorten

Onder de soorten van de *Vogelrichtlijn* vallen alle van nature in Nederland in het wild levende vogels. Ingevolge artikel 3.1 is het verboden om:

1. Opzettelijk vogels te doden of te vangen;
2. Opzettelijk vogelnesten, -rustplaatsen en -eieren te vernielen of te beschadigen of vogelnesten weg te nemen;
3. Eieren van vogels te rapen en deze onder zich te hebben;
4. Opzettelijk vogels te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Habitatrichtlijnsoorten

Onder de soorten van de *Habitatrichtlijn* vallen soorten die genoemd zijn in Bijlage IV van de *Habitatrichtlijn*, Bijlage I en II van het *Verdrag van Bern* en Bijlage I van het *Verdrag van Bonn*. In de Bijlagen van de *Verdragen van Bern* en *Bonn* worden ook vogels genoemd.

Wat betreft deze soorten is het ingevolge artikel 3.5 (Bern bijl. II, Bonn bijl. I) verboden om:

1. Opzettelijk dieren te doden of te vangen;
2. Opzettelijk dieren te verstoren;
3. Opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen;
4. Voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
5. Opzettelijk planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied te plukken, te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Wat betreft deze soorten is het ingevolge artikel 3.6 (Bern bijl. I en II, Bonn bijl. I) verboden om dieren of planten te verkopen, te vervoeren voor verkoop, te verhandelen, te ruilen of te koop of te ruil aan te bieden, tenzij het gaat om gefokte of gekweekte dieren of planten.

Andere soorten

Onder het beschermingsregime *andere soorten* vallen soorten waarvan er geen Europese verplichting tot bescherming is. Dit zijn soorten die vanuit nationaal belang extra bescherming behoeven. Ingevolge artikel 3.10 is het verboden om:

1. Opzettelijk dieren te doden of te vangen;
2. Voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
3. Opzettelijk planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied te plukken te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

De beschermde status van soorten kan per provincie verschillen. Provincies hebben de bevoegdheid om bij provinciale verordening vrijstelling te verlenen voor nationaal beschermde soorten. In dit geval gaat het om de provincie Noord-Brabant. De provincie (bevoegd gezag in deze) heeft een lijst met vrijgestelde soorten welke te vinden zijn in de *Regeling natuurbescherming* artikel 3.31 en Bijlage 10. Vrijstelling wordt verleend wanneer de handeling verband houdt met de volgende activiteiten:

1. een bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
2. een bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of de bosbouw;
3. een bestendig gebruik of onderhoud van landschappelijke kwaliteiten, of
4. ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

Zorgplicht

Artikel 1.11 van de *Wnb* voorziet in een algemene verplichting voor eenieder om voldoende zorg te dragen voor *Natura 2000*-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Het betreft bovendien niet alleen dieren en planten van soorten waarvoor de *Vogelrichtlijn* en de *Habitatrichtlijn* specifieke beschermingsmaatregelen eisen, maar alle in het wild levende dieren en planten.

De *zorgplicht* is als een open norm geformuleerd in het eerste lid van artikel 1.11. In het tweede lid wordt de zorgplicht iets geconcretiseerd door te bepalen dat de zorgplicht in elk

geval inhoudt dat eenieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een *Natura 2000*-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:

- dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
- indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
- voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Voor de bescherming van dieren en planten van soorten waarvoor geen specifiek beschermingsregime geldt op grond van hoofdstuk 3, heeft de *zorgplicht* zelfstandig betekenis. Op grond van de *zorgplichtbepaling* moeten schadelijke handelingen in beginsel achterwege worden gelaten dan wel moeten maatregelen worden genomen om schadelijke gevolgen (zoveel mogelijk) te voorkomen.

Jaarrond beschermde nesten

Onder de oude *Flora- en faunawet* waren vogelsoorten die jaar op jaar gebruik maken van hetzelfde nest verdeeld over vijf categorieën. Voorlopig wordt door de Provincies en de Rijksoverheid voor de *Wnb* dezelfde lijst met soorten gehanteerd. Nesten van vogelsoorten van categorie 1 t/m 4 zijn jaarrond beschermd, de nesten van soorten in categorie 5 zijn beschermd als er onvoldoende alternatieven zijn.

Categorieën:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.
5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

2.3 Houtopstanden

De regels van de *Boswet* zijn grotendeels onveranderd opgenomen in de *Wnb*. Hierin is een houtopstand gedefinieerd als een zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, die:

- a. een oppervlakte grond beslaat van tien are of meer, of
- b. bestaat uit een rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen.

Ingevolge artikel 4.1 vallen buiten de bescherming houtopstanden:

- houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom (voor deze wet);
- houtopstanden op erven of in tuinen;
- fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen bedoeld als kerstbomen en niet ouder dan twintig jaar
- kweekgoed;
 - uit populieren of wilgen bestaande wegbeplantingen,
 - beplantingen langs waterwegen, en
 - eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- Het dunnen van een houtopstand;
- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa indien zij:
 - ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
 - bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid
 - bestaande uit een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter;
 - zijn aangelegd na 1 januari 2013.

2.4 Natuurnetwerk Nederland

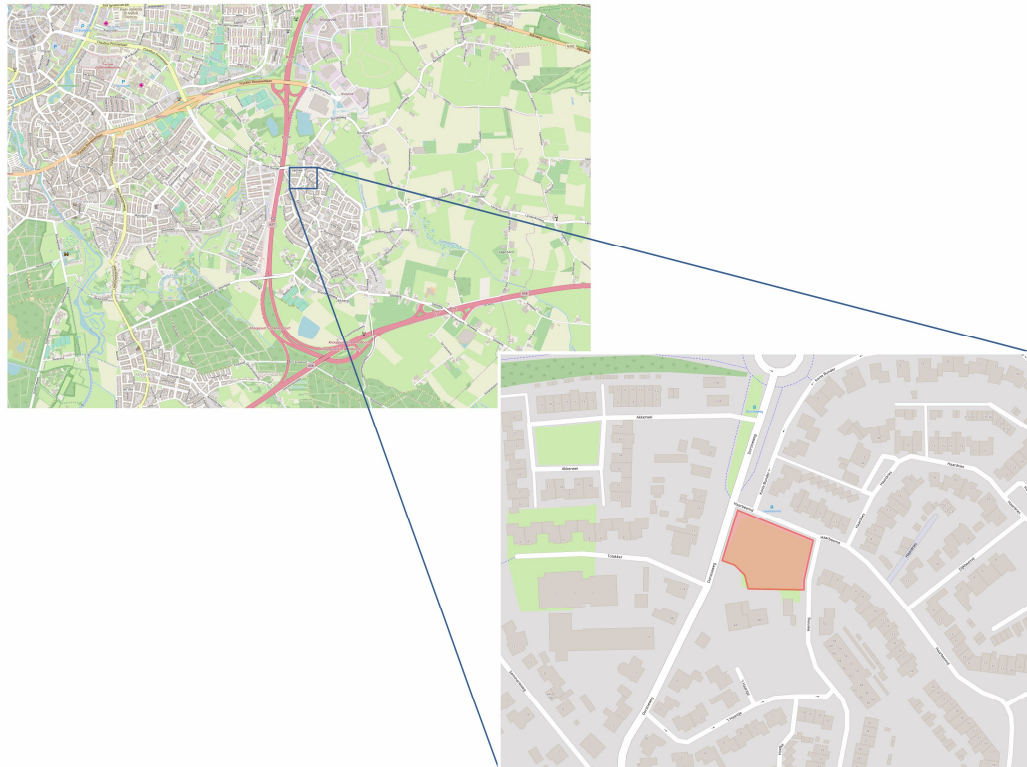
Het *Natuurnetwerk Nederland (NNN)* werd voorheen de *Ecologische Hoofdstructuur (EHS)* genoemd. Het doel van het *Natuurnetwerk Nederland* is om een samenhangend netwerk te creëren van kwalitatief hoogwaardige natuurgebieden en natuurrijke cultuurlandschappen. Het huidige netwerk bestaat voor het merendeel uit *Natura 2000*-gebieden en andere bestaande natuurgebieden. Daarnaast worden natuurgebieden uitgebreid, nieuwe natuurgebieden ontwikkeld en ecologische verbindingzones aangelegd. Onderdeel van het *Natuurnetwerk Nederland* zijn *Ecologische Verbindingzones (EVZ)*, die natuurgebieden met elkaar verbinden om het migreren van dieren en planten tussen natuurgebieden mogelijk te maken.

De provincies zijn sinds 2014 verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van dit natuurnetwerk. Binnen het *Natuurnetwerk Nederland* geldt de 'nee, tenzij'-benadering. Dit houdt in dat bestemmingswijziging en de uitvoering van bepaalde plannen niet mogelijk zijn als daarmee de wezenlijke kenmerken of natuurwaarden van het gebied significant worden aangetast, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang. De initiatiefnemer moet onderzoek laten verrichten, om te kunnen bepalen of de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied significant worden aangetast.

3. Gebiedsbeschrijving

3.1 Gebiedsbeschrijving

Het plangebied betreft een perceel aan de Dorstseweg te Bavel, gemeente Breda. In *figuur 1* is de globale ligging van het plangebied weergegeven.

Figuur 1. Globale ligging van het plangebied (rood gemarkeerd) in het dorp Bavel.

Het perceel (een voormalig klein hertenkamp met schuurtje) ligt binnen de bebouwde kom. De directe omgeving bestaat vooral uit laagbouw in de vorm van rijtjeshuizen en vrijstaande huizen. Bavel wordt naar het zuiden en westen toe begrensd door de autowegen A58 en A27. Aan de westzijde van de A27 ligt de bebouwing van Breda. Aan de overzijde van knooppunt Sint Annabosch liggen het *Ulvenhoutse Bos* en landgoed *Anneville*. Ten noorden en oosten van Bavel bevindt zich agrarisch gebied met, langs de *Gilzewouwerbeek*, enkele broekbossen.

Het perceel heeft een oppervlak van ongeveer 0,162 hectare en is omheind met een hek. Parallel aan dit hek staan langs de wegen rijen bomen (zomereiken en essen). Aan de oost- en westzijde van het perceel staan tussen deze bomen ook struiken (haagbeuk). Ten zuiden van het perceel ligt een woonboerderij. De erfgrans bestaat hier uit hek- en hegwerk. Er zijn geen grazers meer aanwezig op het terrein en het grasveld, struiken en heggen zijn verruigd. Het houten schuurtje is ingestort en op verschillende plekken in het veld is verwilderde vegetatie op komen zetten. *Figuur 2* geeft een impressie van het plangebied.

Figuur 2. Impressie van het plangebied en de directe omgeving.

3.2 Voorgenomen ingreep

De initiatiefnemer is voornemens om vijf woningen op locatie te realiseren. Alle struiken zullen worden vervangen, en een viertal bomen aan de oostzijde (langs de straat Heining), zullen worden verwijderd om ruimte te maken voor parkeerplaatsen. *Figuur 3* geeft een impressie van de beoogde ontwikkelingen.

Figuur 3. Conceptweergave van de geplande ontwikkelingen binnen het plangebied.

4. Onderzoeksmethode

De quickscan bestaat uit twee delen. Er is begonnen met een literatuurstudie, gevolgd door een veldonderzoek in het plangebied.

4.1 Bronnenonderzoek

Het bronnenonderzoek gaat uit van bestaande en beschikbare gegevens. Voor een actueel overzicht van beschermde soorten die in de regio voorkomen, is gebruik gemaakt van de gegevens van de *Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)*. Dit is een databank waarin zoveel mogelijk bekende verspreidingsgegevens van soorten zijn opgenomen. Het is een koppeling van databases zoals *waarnemingen.nl* en *telmee.nl*, waaraan diverse *Particuliere Gegevens-verzamelande Organisaties (PGO's)* meewerken (zoals bijvoorbeeld *SOVON*, *RAVON* en de *zoogdiervereniging*). Als aanvulling hierop is ook gebruik gemaakt van verspreidingsatlassen van verschillende soortgroepen, zoals bijvoorbeeld 'De amfibieën en reptielen van Nederland' (Creemers, 2009).

Voor de gegevens uit de *NDFF* is een zoekgebied geselecteerd rondom de te onderzoeken locatie (straal 1 km meter) en is gekeken naar de gegevens uit de periode vanaf 2015 tot en met 2018. De *NDFF* is op 26 november 2018 geraadpleegd.

4.2 Veldonderzoek

Het plangebied is eenmaal bezocht op 27 november 2018. Dit was een volledig bewolkte dag met een temperatuur van ongeveer 17°C en een windsnelheid van ongeveer 2 Bft (ZO).

Het veldwerk voor dit onderzoek is uitgevoerd in de vorm van een quickscan: er is zowel (globaal) gekeken naar de daadwerkelijk aanwezige flora en fauna als naar de mogelijke waarden die het gebied herbergt in andere tijden van het jaar die tijdens een eenmalig bezoek niet kunnen worden vastgesteld. Tijdens het terreinbezoek is zoveel mogelijk concrete informatie verzameld met betrekking tot de aan- of afwezigheid van beschermde soorten (zicht- en geluidswaarnemingen, sporenonderzoek naar de aanwezigheid van nesten, holen, uitwerpselen, haren, etc.).

Aan de hand van literatuurgegevens en veldbezoek wordt een inschatting gemaakt van het voorkomen van beschermde natuurwaarden en de mogelijke invloed van de werkzaamheden op deze waarden.

4.3 Uitwerking en rapportage

In voorliggende rapportage komen de volgende onderdelen aan bod:

Oriëntatiefase toets gebiedsbescherming

Voorliggend onderzoek beschrijft de oriëntatiefase van de toetsing aan de *Wet natuurbescherming*.

In een oriënterend onderzoek worden o.a. de onderstaande vragen beantwoord:

1. Ligt de ingreeplocatie in de nabijheid van een *Natura 2000*-gebied en binnen de invloedssfeer van de ingreeplocatie, zodat externe en/of cumulatieve effecten te verwachten zijn.
2. Wat zijn de mogelijke negatieve en/of positieve effecten van de voorgenomen ingrepen op de instandhoudingsdoelstellingen van een *Natura 2000*-gebied in kwestie.
3. Kunnen deze effecten:
 - a. verstorend zijn voor kwalificerende soorten
 - b. leiden tot een verslechtering van de kwaliteit van de kwalificerende habitats
 - c. significant negatief zijn voor het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen

Hieruit volgt of er een vergunning op grond van de *Wet natuurbescherming* is vereist. Het wel of niet afgeven van een vergunning wordt beoordeeld door middel van een verstorings- of verslechteringstoets of een passende beoordeling.

Natuurnetwerk Nederland

Door middel van een literatuurstudie wordt bekeken of de werkzaamheden in *Natuurnetwerk Nederland* plaatsvinden. Is dit het geval dan zal worden bepaald of de wezenlijke kenmerken en waarden van het betreffende gebied significant worden aangetast, en of compensatie noodzakelijk is.

Toetsing soortbescherming

Onderzocht wordt of de verbodsbepalingen van de *Wet Natuurbescherming* worden overtreden, een ontheffing noodzakelijk is en of daaruit voortvloeiende verplichtingen in de vorm van mitigatie of compensatie noodzakelijk zijn. Hierbij is onderscheid gemaakt in *Vogelrichtlijnsoorten, Habitatrichtlijnsoorten, andere soorten en vrijgestelde soorten*.

5. Resultaten

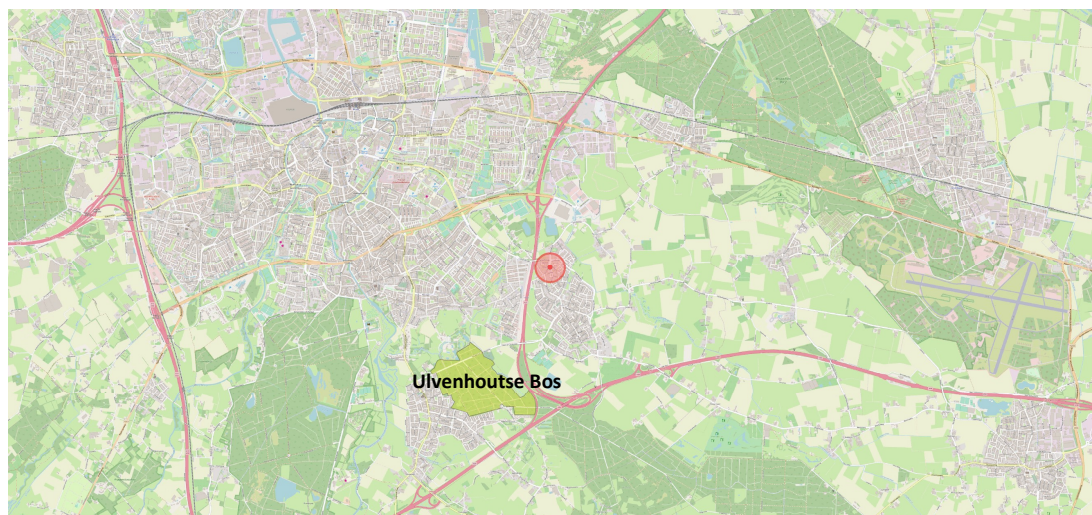
De werkzaamheden die worden uitgevoerd kunnen effect hebben op beschermde gebieden en op beschermde soorten. Aan de hand van literatuurgegevens en het veldbezoek wordt een inschatting gemaakt van het voorkomen van beschermde natuurwaarden en de mogelijke invloed van de werkzaamheden op deze waarden.

5.1 Gebiedsbescherming

Voor het plangebied is bekeken of deze in of nabij beschermde natuurgebieden ligt en of er effecten van de ingreep te verwachten zijn op het beschermde gebied of de hier voorkomende doelsoorten.

5.1.1 Natura 2000

Het plangebied ligt op ruim 1,8 km afstand van het dichtstbijzijnde *Natura 2000*-gebied het *Ulvenhoutse Bos* (fig. 4). Het eerstvolgende *Natura 2000*-gebied, de *Regte Heide & Riels Laag*, ligt op ongeveer 15 km afstand ten zuidoosten van het plangebied (*niet zichtbaar in figuur 4*).

Figuur 4. Ligging van het plangebied ten opzichte van *Natura 2000*-gebied *de Rijntakken* en de *Veluwe*.

Het *Ulvenhoutse Bos* is een bosgebied ten oosten van het dorp Ulvenhout. Het gebied meet 729 ha en is eigendom van Staatsbosbeheer. Het is een van de oudste bossen in Nederland en een van de weinige natuurgebieden met een goed ontwikkelde beekbegeleidende bosvegetatie. Het bos ligt langs twee zijbeken van de rivier de *Mark*: de *Broekloop* en de *Bavelse Leij*. In de bodem bevindt zich een slecht doorlatende leemlaag die water binnen het gebied houdt en zorgt voor een verhoogde grondwaterstand. Er zijn gradiënten aanwezig van droge lemige zandgronden naar natte leem- en veengronden. Door deze gradiënt kenmerkt dit gebied zich door een grote diversiteit aan flora en fauna. De structuur van het bos wordt verder bepaald door oude greppels die in het verleden zijn gegraven om het bos beter te kunnen exploiteren. Deze greppels worden op diverse plekken gevoed door kwelwater.

Effectenbeoordeling

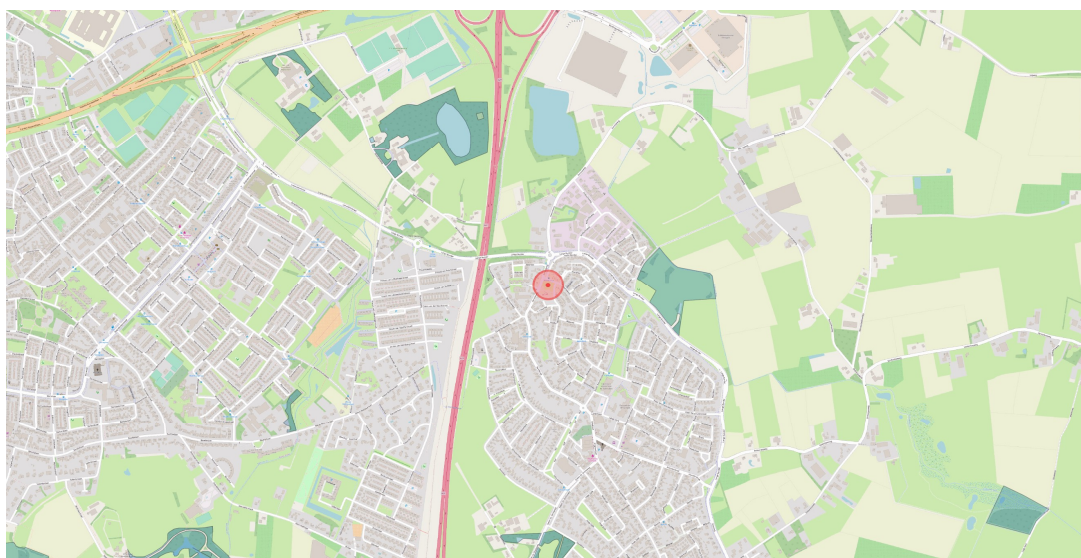
Er zullen geen werkzaamheden plaatsvinden binnen *Natura 2000*-gebieden. De geplande werkzaamheden zijn beperkt van aard en het *Natura 2000*-gebied ligt buiten de invloedsfeer van de werkzaamheden. Hoewel binnen het *Ulvenhoutse Bos* ook stikstof-gevoelige habitat-typen zijn aangemerkt, wordt niet verwacht dat deze binnen de invloedsfeer van de geplande werkzaamheden liggen. De verwachte stikstofuitstoot van het project is verwaarloosbaar ten opzichte van de al aanwezige uitstoot van verkeer op bijvoorbeeld de autowegen A27 en A58. Deze drukke wegen liggen dicht bij het natuurgebied dan het plangebied. De beperkte stikstof-emissie gerelateerd aan de werkzaamheden zal naar verwachting geen aanvullend negatief effect hebben op beschermde *Natura 2000*-gebieden. Er is in dit geval geen verdere PAS-beoordeling nodig.

5.1.2 Natuurnetwerk Nederland

Bij toetsing van de ingreep aan het NNN zijn de '*Spelregels EHS*' van toepassing, een uitwerking van de *Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte* en een door Rijk, provincies en maatschappelijke organisaties gezamenlijk opgesteld beleidskader. Provincies hebben de spelregels laten doorwerken in hun eigen ruimtelijk beleid. Het compensatiebeginsel voor de *EHS* is het sluitstuk van het '*nee, tenzij*'-beschermingsregime. Volgens dat regime zijn nieuwe projecten, plannen en handelingen in de *EHS* met een significant negatief effect op de wezenlijke kenmerken en waarden niet toegestaan, tenzij er sprake is van een groot openbaar belang én het ontbreken van reële alternatieven.

De hoofdlijnen van de regels voor de bescherming en compensatie van de *EHS* zijn juridisch verankerd in de uitbreiding van het *Besluit Algemene Regels Ruimtelijke ordening* (*Barro*, voorheen *AMvB Ruimte*), die op 1 oktober 2012 in werking is getreden (bekendmaking inhoud Stb. 2012, 388; bekendmaking inwerkingtreding Stb. 2012, 434). Vanaf 2014 zijn de provincies verantwoordelijk voor het *Natuurnetwerk Nederland*. De provincie kan ook gebieden aanwijzen die buiten het *Natuurnetwerk Nederland* liggen, maar wel belangrijk zijn vanwege hun natuur of landschap. Dit zijn '*bijzondere provinciale natuurgebieden*' of '*bijzondere provinciale landschappen*'.

Het plangebied ligt op ongeveer 350 meter afstand van het *Natuurnetwerk Nederland* (fig. 5). Het gaat hier om park de *Groene Long*, aan de Lange Bunder, ten oosten van het plangebied. De vijver in dit park heeft de functie om tijdens extreme regenval overtollig water vanuit de wijk op te kunnen vangen. Het park valt onder beheertype 'vochtig bos met productie', 'kruiden- en faunarijk grasland' en 'vochtig hooiland'. Achter de *Groene Long* loopt de *Gilzewouwerbeek*. Het gebied rond deze beek heeft natuur als herbestemming gekregen. Delen van het beekdal zijn ingericht om de omgeving aantrekkelijker te maken voor onder andere de beschermde boomkikker en de bosbeekjuffer. Deze doelsoorten zijn gekozen als uitgangspunt voor de ecologische doelstellingen van de herinrichting.

Figuur 5. Ligging plangebied (rood) ten opzichte van het *Natuurnetwerk Nederland* (blauw).

Hoewel het gebied rond de *Gilzewouwerbeek* deels bestaat uit reeds omgevormde of nog om te vormen landbouwgrond naar natuur, zijn grote delen (nog) niet aangemerkt als onderdeel van het *Natuurnetwerk Nederland*. Verwacht wordt dat dit gebied in de toekomst ook als ecologische verbindingszone tussen natuurgebieden gaat dienen.

Ruimtelijke ontwikkelingen die geen significant negatief effect hebben op de wezenlijke waarden en kenmerken van de *Ecologische Hoofdstructuur (EHS)* mogen plaatsvinden.

In de *Ecologische Hoofdstructuur* heeft de provincie de volgende doelstellingen:

- het herstel en behoudt van de rijkdom aan soorten, de biodiversiteit. Hiervoor moeten natuurgebieden worden uitgebreid, verbeterd, en met elkaar worden verbonden, waardoor een netwerk ontstaat. Dit netwerk moet functioneren in ruimte en tijd, waardoor planten en dieren een duurzame, robuuste en klimaatbestendige leefomgeving krijgen;
- het bieden van ruimte aan de groeiende behoefte aan rust en ruimte. Hierdoor kunnen inwoners en bezoekers de natuur beleven en het draagvlak voor natuurbeleid waarborgen.

De effectenbeoordeling

Het plangebied bevindt zich buiten het *Natuurnetwerk Nederland*. De provincie heeft geen doelstellingen voor gebieden die niet binnen het *NNN* liggen. De geplande werkzaamheden tasten de kernkwaliteiten van het *Natuurnetwerk Nederland* niet aan. Het *afwegingskader EHS ('spelregels EHS')* hoeft niet te worden doorlopen.

5.2 Soorten

Er is een bronnenonderzoek verricht naar de aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied en in de directe omgeving van het plangebied. Door middel van het veldbezoek is een inschatting gemaakt van de te verwachte beschermde soorten in het plangebied. Daarna is onderzocht welke effecten de werkzaamheden kunnen hebben op de mogelijk aanwezige beschermde soorten.

5.2.1 Grondgebonden zoogdieren

Bronnenonderzoek

Een aantal grondgebonden zoogdieren zijn in de omgeving van het plangebied waargenomen volgens de *NDFF*. De *NDFF* geeft slechts een indicatie van de waarnemingen. Er kunnen mogelijk meer soorten in de omgeving van het plangebied voorkomen. Tijdens het veldonderzoek wordt bekeken of ook deze soorten verwacht kunnen worden binnen het plangebied. *Tabel 1* geeft een overzicht van de waargenomen soorten volgens de *NDFF*.

Tabel 1. Overzicht van waargenomen grondgebonden zoogdieren in het plangebied of in de nabije omgeving volgens de *NDFF*.

Soort	Beschermingsstatus		
	Habitatrichtlijnsoort	Andere soorten	Vrijgestelde soorten
Bosmuis			x
Dwergmuis			x
Eekhoorn		x	
Egel			x
Haas			x
Huisspitsmuis			x
Konijn			x
Ree			x
Rosse woelmuis			x
Veldmuis			x
Vos			x
Wezel		x	

De eekhoorn en de wezel zijn de enige niet-vrijgestelde soort die volgens de *NDFF* in de buurt zijn waargenomen. Eekhoorns zijn vooral gezien in het *Ulvenhoutse Bos*. Daarnaast is deze soort ook enkele keren waargenomen op landgoed *Ijpelaar* aan de oostgrens van Breda en in de wijk *Nieuw-Wolfslaar* binnen Breda. Een eekhoorn is ook in Bavel zelf waargenomen, in een boom langs de Roosbergseweg (ruim 1 km ten zuiden van het plangebied). Tot slot is een wezel op een geluidswal tussen de A27 en de bebouwde kom van Breda gezien.

Geen van de vrijgestelde soorten zijn binnen het plangebied gezien. Enkele bosmuizen, rosse woelmuizen, dwergmuizen en huisspitsmuizen zijn in tuinen en parken in Bavel en Breda waargenomen, met de dichtstbijzijnde waarneming ruim 700 meter ten zuidoosten van het plangebied (bosmuis). Egels komen in soortgelijke omgevingen voor, met de meest nabije waarneming 600 meter ten zuidoosten van het plangebied. Hazen, konijnen en veldmuizen komen verspreid voor in agrarisch gebied en parken in de omgeving. Een ree is gezien in het *Ulvenhoutse Bos*. Ook vossen zijn hier gezien, en tevens op enkele akkers langs de A27.

Als aanvulling op de gegevens uit de *NDFF*, is ook gekeken naar verspreidingskaarten van beschermde grondgebonden zoogdieren. Volgens deze gegevens ligt het plangebied ook in het verspreidingsgebied van de niet-vrijgestelde bunzing, steenmarter en hermelijn.

De hermelijn is een solitair roofdier dat leeft in holen, meestal in een oud mollenest of konijnenhol. Ze verplaatsen zich langs lijnvormige elementen die dekking bieden zoals heggen, muurtjes, houtwallen en oevers. Het territorium is tussen de 4 en 50 ha groot.

De steenmarter is vooral te vinden in de nabijheid van dorpen en boerderijen. Hij heeft de voorkeur voor gebieden met kleinschalige landbouw, met oude schuren, heggen en bosjes. Daarnaast is de aanwezigheid van elementen zoals groenstroken, greppels en bermen van belang, omdat de steenmarter daar zijn voedsel zoekt. Schuilplaatsen zijn vaak te vinden in schuurtjes, op zolders, in ruimtes tussen de daken en plafondplaten, of in kruipruimtes.

Ook de bunzing is een soort die veel in de buurt van boerderijen voorkomt. Hij schuilt vaak op zolders en in schuren, en jaagt hier op ratten en muizen. Ze geven de voorkeur aan een omgeving met voldoende dekking, bijvoorbeeld in de vorm van houtstapels of heggen.

Veldonderzoek

Het plangebied en de directe omgeving zijn onderzocht op sporen van verblijfplaatsen en sporen van andere activiteit van grondgebonden zoogdieren. Van konijnen zijn geen sporen gevonden en in de bomen zijn geen nesten van eekhoorns aangetroffen. De bomen waren verder goed te overzien, en hierin werden geen holen gevonden (*fig. 6*). Het schuurtje was ingestort, maar het puin was nog steeds prima te inspecteren. Ook hier werden geen sporen van beschermde soorten zoals wezels of andere marterachtigen aangetroffen (*fig. 6*).

Figuur 6. Verblijfplaatsen en sporen van grondgebonden zoogdieren zijn in het plangebied niet aanwezig.

Tot slot kunnen grondgebonden zoogdieren zoals algemene muizensoorten en mol voorkomen op de locatie, maar hier zijn geen aanwijzingen voor gevonden.

Effectenbeoordeling

De voorgenomen werkzaamheden zullen geen negatief effect hebben op beschermde grondgebonden zoogdieren. Vaste verblijfplaatsen zijn binnen het plangebied niet aanwezig. Voor onbeschermde en vrijgestelde soorten kan volstaan worden met de zorgplicht.

5.2.2 Vleermuizen

Alle vleermuissoorten zijn beschermd onder het beschermingsregime van de *Habitatrichtlijn*. Verblijfplaatsen (kraam-, zomer-, paar- en winterverblijven) en essentiële vliegroutes en foerageergebieden van deze soorten zijn beschermd. Vleermuizen kunnen hun verblijfplaats hebben in boomholten, achter loshangend boomschors of in gebouwen (in spouwmuren, achter gevelbetimmering, onder dakpannen, op zolders, etc.).

Bronnenonderzoek

Er zijn geen vleermuizen in de directe omgeving waargenomen volgens de *NDFF*. Echter, niet alle waarnemingen zijn opgenomen in of doorgegeven aan de *NDFF*. De *NDFF* geeft slechts een indicatie van de waarnemingen. Er kunnen mogelijk meer soorten in de omgeving voorkomen. Tijdens het veldbezoek wordt bekeken of ook deze soorten verwacht kunnen worden in het plangebied.

Op een wat grotere afstand (2 km) zijn de enige bekende waarnemingen van vleermuizen gedaan in het *Ulvenhoutse Bos*. Hier komen diverse soorten vleermuizen voor, welke zijn weergegeven in *tabel 2*.

Tabel 2. Overzicht van vleermuizen die zijn waargenomen in de omgeving van het plangebied volgens de *NDFF*, aangevuld (cursief) met soorten die volgens nationale verspreidingskaarten verwacht kunnen worden.

Soort	Beschermingsstatus		
	Habitat-richtlijnsoorten	Andere soorten	Vrijgestelde soorten
Baardvleermuis	x		
Brandts vleermuis	x		
Franjestaart	x		
Gewone dwergvleermuis	x		
Gewone grootvleermuis	x		
Laatvlieger	x		
Ruige dwergvleermuis	x		
Watervleermuis	x		
<i>Meervleermuis</i>	<i>x</i>		
<i>Rosse vleermuis</i>	<i>x</i>		
<i>Tweekleurige vleermuis</i>	<i>x</i>		
<i>Vale vleermuis</i>	<i>x</i>		

Het Ulvenhoutse Bos is daarmee redelijk vleermuisrijk. De meeste waargenomen soorten zijn zowel vliegend als overwinterend (in holle bomen) waargenomen. De oude lanen hebben daarmee een belangrijke functie als jachtgebied en verblijfplaats voor diverse soorten.

Het gebrek aan lokale vleermuisgegevens in de *NDFF-database* is waarschijnlijk eerder het gevolg van een gebrek aan waarnemingen, dan aan een gebrek aan vleermuizen. Voor het gedetailleerd waarnemen van vleermuizen is namelijk gespecialiseerde apparatuur nodig (batdetector). Verschillende omgevingselementen (bebouwing, rijen bomen, tuinen, struiken en open gebieden) maken het gebied geschikt als leefgebied voor verschillende algemeen voorkomende soorten vleermuizen. Als aanvulling is daarom ook gekeken naar gegevens uit nationale verspreidingsatlassen van vleermuizen. Soorten die volgens deze gegevens voor kunnen komen in de omgeving van de schuur, zijn als aanvulling weergegeven in *tabel 2*.

Veldonderzoek

Verblijfplaatsen van vleermuizen kunnen zich bevinden in onder andere gebouwen of bomen. In gebouwen kunnen vleermuizen zich onder andere bevinden in de spouw, onder dakpannen, achter boeiboorden en op zolders. In bomen bevinden vleermuizen zich in holtes, spleten of achter loshangend boomschors.

De aanwezige bomen konden goed worden onderzocht op de aanwezigheid van holtes of spleten. Deze waren niet aanwezig (*fig. 6*). Ook het ingestorte schuurtje is niet geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen (*fig. 7*). Een kelder is niet aanwezig en tussen de restanten zijn geen geschikte ruimtes aanwezig (microklimaat, veiligheid, licht, uitvlieghoogte). Tussen de restanten van het schuurtje zijn geen vleermuizen of sporen van vleermuizen gezien.

Figuur 7. Het ingestorte schuurtje is niet geschikt als verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen.

Niet alleen verblijfplaatsen van vleermuizen, maar ook essentiële vliegroutes zijn beschermd. Vleermuizen zijn locatie-trouw en maken vaak jaren achter elkaar gebruik van hetzelfde netwerk aan verblijfplaatsen. De meeste soorten maken ook gebruik van min of meer vaste vliegroutes tussen hun verblijfplaats en het jachtgebied. Als er geen alternatieven zijn, dan is de vliegroute van essentieel belang voor een kolonie. Indien de dieren niet meer zonder verstoring van hun verblijfplaats bij hun jachtgebied kunnen komen zullen ze moeten verhuizen. Daarom zijn essentiële vliegroutes van vleermuizen beschermd. Lijnvormige landschapselementen die als vliegroute kunnen dienen zijn bijvoorbeeld bomenrijen of watergangen. De aanwezige heggen en bomenrijen rondom het plangebied zijn geschikt als mogelijke vliegroute voor vleermuizen.

Tot slot is ook essentieel foerageergebied van vleermuizen beschermd. Het veld binnen het plangebied zelf is geschikt als foerageergebied, en ook de tuinen en parken in de omgeving kunnen hiervoor dienen. Dit geldt vooral in de beschutting van bomen of gebouwen. Bij windstil weer wordt er ook in meer open gebieden gevoerageerd. De resten van de schuur maken geen onderdeel uit van het foerageergebied van vleermuizen.

Effectenbeoordeling

Het plangebied biedt geen mogelijkheden voor verblijfplaatsen van vleermuizen. Zowel de bomen (vrij van holen of spleten) als het schuurtje (geen geschikte ruimtes) bieden geen plekken waar vleermuizen zich kunnen vestigen. Lijnvormige landschapselementen die als vliegroute kunnen dienen zijn rondom het plangebied aanwezig in de vorm van laanbomen. Het merendeel van deze bomen blijft behouden, en het viertal bomen dat wordt gekapt kan niet als essentiële vliegroute worden aangemerkt. In de omgeving is namelijk een uitgebreid netwerk van lanen en andere beschutting aanwezig die als alternatieve route kunnen dienen. Essentieel foerageergebied is niet aanwezig binnen het plangebied. Hoewel het aannemelijk is dat vleermuizen in de huidige situatie gebruik maken van het veld als foerageergebied, zijn in de buurt zowel binnen als buiten de bebouwde kom ruim voldoende alternatieve locaties beschikbaar om te foerageren. Daarnaast zal ook de toekomstige situatie (rijtjeshuizen met beschutte tuinen) voor vleermuizen als geschikt leefgebied kunnen dienen.

5.2.3 Vogels

Alle vogelsoorten zijn beschermd onder de *Vogelrichtlijn*. Voor het broedseizoen van vogels is geen standaardperiode. Dit omdat het broedseizoen van soort tot soort en van jaar tot jaar kan verschillen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode van 15 maart tot 15 juli worden aangehouden. Daarnaast is het nest van enkele vogelsoorten jaarrond beschermd.

Bronnenonderzoek

In de omgeving van de planlocatie ligt zowel bebouwd gebied als meer landelijk gebied (parken, weilanden, natuurgebieden), waardoor een grote verscheidenheid aan vogelsoorten in de omgeving voorkomt. In *tabel 3* zijn de vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest weergegeven die zijn waargenomen in of in de omgeving van het plangebied volgens de *NDFF*. De *NDFF* geeft slechts een indicatie van de waarnemingen. Andere soorten kunnen mogelijk ook nog in de omgeving van het plangebied voorkomen. Tijdens het veldonderzoek wordt bekeken of ook andere soorten verwacht kunnen worden binnen het plangebied.

Tabel 3. Overzicht van vogels met jaarrond beschermde nesten die zijn waargenomen in het plangebied of in de omgeving, aangevuld met de categorie van jaarrond beschermde nesten.

Soort	Beschermingsstatus
Gierzwaluw	2
Huismus	2
Roek	2
Buizerd	4
Blauwe reiger	5
Boerenzwaluw	5
Bonte vliegenvanger	5
Boomklever	5
Boomkruiper	5
Bosuil	5
Ekster	5
Gekraagde roodstaart	5
Grauwe vliegenvanger	5
Groene specht	5
Grote bonte specht	5
Huiszwaluw	5
Kleine bonte specht	5
Koolmees	5
Pimpelmees	5
Spreeuw	5
Torenavalk	5
Zwarte kraai	5
Zwarte mees	5
Zwarte roodstaart	5

Gebouwbewonende gierzwaluwen en huismussen zijn enkel aan de overkant van de autoweg A27 waargenomen, in Breda. Ook roeken, buizerds, blauwe reigers, bonte vliegenvangers, eksters, gekraagde roodstaarten, pimpelmezen en spreeuwen komen voornamelijk in deze omgeving voor. In het *Ulvenhoutse Bos* zijn boomklevers, kleine bonte spechten, grauwe vliegenvangers en zwarte mezen waargenomen. Bosuilen, buizerds en grote bonte spechten komen zowel hier als rond landgoed *Ipelaar* voor. Alle bovengenoemde waarnemingen zijn aan de westkant van de A27 gedaan. Boomkruipers komen verspreid voor in de bossen, landgoederen en parken in de omgeving, met de dichtstbijzijnde waarneming in een klein broekbos langs de *Gilzewouwerbeek*, ruim 1 km ten oosten van het plangebied. Groene spechten komen in soortgelijke gebieden voor, met de dichtstbijzijnde waarneming in park *De Groene Long*. Zwarte roodstaarten en boerenzwaluwen komen verspreid buiten de bebouwde kom voor, met de dichtstbijzijnde waarnemingen net voorbij *De Groene Long*. Nestelende torenvalken zijn in de nieuwe natuur langs de *Gilzewouwerbeek* waargenomen, ruim 1 km ten oosten van het plangebied. Zwarte kraaien komen verspreid in de omgeving voor, maar niet binnen Bavel. De dichtstbijzijnde bekende nestwaarneming is gedaan langs de *Gilzewouwerbeek*, niet ver van de broedende torenvalken. Een nest van de huiszwaluw komt in Bavel voor, tegen een huis op 800 meter afstand ten zuidoosten van het plangebied. Tot slot is binnen Bavel slechts een waarneming van koolmezen bekend, in een tuin 250 meter ten zuidoosten van het plangebied. Van alle vogels uit *tabel 3* is dit ook meteen de dichtstbijzijnde bekende waarneming die is gedaan rond het plangebied.

Veldonderzoek

Tijdens het veldbezoek zijn een aantal vogels gezien en gehoord, namelijk de kauw, houtduif en koolmees (fig. 8). De bomen zijn zo ver mogelijk gecontroleerd op jaarrond beschermde nesten. Deze zijn niet aangetroffen. Verder is er geen geschikte bebouwing aanwezig, waardoor nesten van gebouwbewonende soorten, zoals de huismus en gierzwaluw in de restanten van het schuurtje kunnen worden uitgesloten. Tot slot kunnen in de heggen en struiken algemeen voorkomende broedvogels nestelen.

Figuur 8. Waargenomen vogelsoorten tijdens het veldbezoek: kauw, houtduif en koolmees.

Effectenbeoordeling

Jaarrond beschermde nesten van gebouwbewonende soorten kunnen worden uitgesloten, omdat er binnen het plangebied geen geschikte bebouwing aanwezig is. Tussen de takken van de bomen zijn geen jaarrond beschermde nesten aangetroffen. Ook holen zijn in de bomen niet aanwezig. Wel kunnen vogels in het broedseizoen zich nog steeds in de bomen en struiken vestigen. Het kappen van bomen en rooien van struiken in het broedseizoen kan negatieve effecten veroorzaken op algemene vogelsoorten.

5.2.4 Reptielen, amfibieën en vissen

Omdat er geen water aanwezig is binnen het plangebied worden vissen en voortplantingsplaatsen van amfibieën in de effectenanalyse buiten beschouwing gelaten. Voor amfibieën en reptielen wordt alleen naar een mogelijk landhabitat gekeken.

Bronnenonderzoek

In *tabel 4* is een overzicht weergegeven van de waargenomen beschermde amfibieën en reptielen in het plangebied of in de omgeving van het plangebied volgens de *NDFF*. Niet alle waarnemingen zijn opgenomen in of doorgegeven aan de *NDFF*. De *NDFF* geeft slechts een indicatie van de waarnemingen. Er kunnen mogelijk meer soorten in de omgeving van het plangebied voorkomen. Tijdens het veldonderzoek wordt bekeken of ook deze soorten verwacht kunnen worden binnen het plangebied.

Tabel 4. Overzicht van waargenomen reptielen en amfibieën in of nabij het plangebied, aangevuld (cursief) met soorten die volgens nationale verspreidingskaarten verwacht kunnen worden.

Soort	Beschermingsstatus		
	Habitat-richtlijnsoorten	Andere soorten	Vrijgestelde soorten
Alpenwatersalamander		x	
Bastaardkikker			x
Bruine Kikker			x
Gewone pad			x
Kleine watersalamander			x
Poelkikker	x		
Vinpootsalamander		x	
<i>Hazelworm</i>		x	
<i>Heikikker</i>	x		
<i>Kamsalamander</i>	x		
<i>Levendbarende hagedis</i>		x	
<i>Rugstreeppad</i>	x	x	

De niet-vrijgestelde alpenwatersalamander, poelkikker en vinpootsalamander en zijn volgens de NDFF enkel in het *Ulvenhoutse Bos* waargenomen. Ook de vrijgestelde bastaardkikker is hier gevonden. De overige vrijgestelde soorten komen verspreid in parken en tuinen in Bavel voor. De meest nabije waarnemingen zijn die van een bruine kikker in een bosje 200 meter ten westen van het plangebied (langs de autoweg A27), een gewone pad in park *De Groene Long* 470 meter ten oosten van het plangebied, en een kleine watersalamander in een vijver 500 meter ten zuiden van het plangebied.

Daarnaast ligt het plangebied volgens verspreidingsatlassen binnen het verspreidingsgebied van de hazelworm, heikikker, kamsalamander, levendbarende hagedis en rugstreeppad. Van de hazelworm is bekend dat deze voor kan komen in tuinen met structuurrijke vegetatie en een strooisellaag. De heikikker is een soort die kan voorkomen in half-natuurlijk grasland en langs bos en struweel. De soorten worden vrijwel nooit aangetroffen binnen de bebouwde kom. De habitat van de kamsalamander bestaat vooral uit bosrijke gebieden in de buurt van water. De levendbarende hagedis is een vochtminnende soort die vooral op heide en hoogveen wordt aangetroffen. Het plangebied en de directe omgeving zijn verder niet geschikt als leefgebied voor de rugstreeppad (jong zanderig en open terrein).

Veldonderzoek

Er is geen oppervlaktewater aanwezig op de onderzoekslocatie, waarmee de aanwezigheid van beschermde vissen en voortplantingswater voor beschermde amfibieën kunnen worden uitgesloten. Structuurrijke vegetatie is binnen het plangebied aanwezig, welke kan dienen als schuilplaats voor amfibieën (*fig. 9*). Ook tussen het puin van het schuurtje zouden amfibieën een schuilplaats kunnen vinden. Amfibieënsoorten waarvoor een vrijstelling geldt zouden dus aanwezig kunnen zijn in het plangebied. Het plangebied is daarnaast geschikt als mogelijk leefgebied voor de hazelworm, maar omdat het plangebied is omringd door woonhuizen en het groen niet is verbonden met de omringende bossen en natuur, wordt deze soort niet binnen het plangebied verwacht. Tijdens het veldonderzoek zijn geen reptielen of amfibieën waargenomen.

Figuur 9. De structuurrijke vegetatie kan dienen als schuilplaats voor reptielen en amfibieën.

Effectenbeoordeling

Zwaar beschermde vissen, reptielen en amfibieënsoorten stellen kritische eisen aan hun omgeving. Door de afwezigheid van water zijn beschermde vissen in en rond het plangebied uit te sluiten. Ook reptielen worden in het plangebied niet verwacht. Amfibieënsoorten waarvoor een vrijstelling geldt kunnen mogelijk wel voorkomen in en rond het plangebied. In de omgeving zijn echter voldoende alternatieve locaties (tuinen/parken) beschikbaar die tijdens de werkzaamheden als alternatief leefgebied kunnen dienen.

5.2.5 Flora

Het voorkomen van beschermde planten is onder andere afhankelijk van de condities van de ondergrond, omliggende begroeiing en dispersiemogelijkheid vanuit de omgeving.

Bronnenonderzoek

Volgens de *NDFF* is alleen de Kartuizer anjer als beschermde plantensoort in de omgeving waargenomen. Deze soort is gevonden in de groenstrook langs de Franklin Rooseveltlaan voor afrit A27 Breda (ruim 1 km ten noorden van het plangebied). Niet alle waarnemingen zijn opgenomen in of doorgegeven aan de *NDFF*. De *NDFF* geeft slechts een indicatie van de waarnemingen. Er kunnen mogelijk meer beschermde soorten in de omgeving voorkomen. Tijdens het veldonderzoek wordt bekeken of ook deze soorten verwacht kunnen worden binnen het plangebied. Als aanvulling is ook gekeken naar nationale verspreidingskaarten van beschermde flora. Deze gegevens staan in *tabel 5*.

Tabel 5. Overzicht van beschermde planten die volgens verspreidingskaarten in of nabij het plangebied kunnen voorkomen.

Soort	Beschermingsstatus		
	Habitat-richtlijnsoorten	Andere soorten	Vrijgestelde soorten
<i>Getande veldsla</i>		x	
<i>Glad biggenkruid</i>		x	
<i>Grote leeuwenklauw</i>		x	
<i>Karwijselie</i>		x	
<i>Kluwenklokje</i>		x	
<i>Knolspirea</i>		x	
<i>Korensla</i>		x	
<i>Rozenkransje</i>		x	
<i>Wilde averuit</i>		x	

Karwijselie, kluwenklokje en knolspirea komen vooral voor rond bosranden en in grasland. Getand veldsla, glad biggenkruid, rozenkransje en wilde averuit zijn soorten van duinen, open grasland en kale braakliggende grond. De overige soorten uit deze lijst hebben hun groeiplaats vooral langs akkers en in bermen.

Veldonderzoek

Tijdens het veldbezoek zijn algemeen voorkomende soorten waargenomen: brandnetel, gewone melkdistel, vogelmuur, stinkende gouwe, klimop, berk, braam, ooievaarsbek, paardenbloem, kleine veldkers, akkerdistel en gewoon dikkopmos.

Dit zijn algemene soorten die typisch zijn in tuinen, perken, bermen en parken. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde planten waargenomen. Tussen het puin van het schuurtje zijn geen beschermde muurplanten aangetroffen.

Effectenbeoordeling

De meeste beschermde planten zijn zeer kritisch ten aanzien van hun standplaats. Beschermde planten zijn tijdens de NDFF-literatuurstudie en het veldbezoek niet aangetroffen. Gezien de aard van het plangebied en de soortensamenstelling van de reeds aanwezige flora worden beschermde planten hier ook niet verwacht.

5.2.6 Ongewervelden

Bronnenonderzoek

Volgens de NDFF zijn de beschermde gevlekte witsnuitlibel en bosbeekjuffer in de omgeving van het plangebied waargenomen. Beide soorten zijn vooral in het Ulvenhoutse Bos gezien. Zoals de naam doet vermoeden is dit het typische habitat van de bosbeekjuffer, maar ook van de gevlekte witsnuitlibel is bekend dat deze rond bosplassen en -beken voor kan komen. Eén enkele bosbeekjuffer is in een tuin in Bavel waargenomen, ruim 650 meter ten zuidoosten van het plangebied.

Als aanvulling op de gegevens uit de NDFF, is ook gekeken naar verspreidingskaarten van beschermde ongewervelden. Alleen de grote vos kan aanvullend in de omgeving voorkomen.

Deze beschermde vlinder wordt vooral gevonden rond vochtige open bossen, bosranden, boomgaarden en andere plekken met grote vrijstaande bomen. Deze soort wordt niet binnen de bebouwde kom verwacht.

Veldonderzoek

Tijdens het veldbezoek is een inschatting gemaakt op het voorkomen van beschermde ongewervelden in het plangebied. Iedere soort is afhankelijk van een bepaald habitat met bepaalde waardplanten. Deze habitats zijn in het plangebied niet aanwezig. Tijdens het veldbezoek zijn slechts enkele algemene huisvliegen en spinnensoorten waargenomen.

Effectenbeoordeling

Er zijn geen negatieve effecten te verwachten op beschermde ongewervelden.

5.3 Houtopstanden

De bomen in het plangebied vallen onder de bebouwde kom houtopstanden en zijn daarom vrijgesteld van de meld- en herplantplicht van de *Wet natuurbescherming*.

6. Conclusies en aanbevelingen

Aan de hand van het voorgaande kan een aantal conclusies worden getrokken en worden aanbevelingen gegeven voor de te nemen vervolgstappen. In de beoordeling zijn alleen de geplande werkzaamheden meegenomen zoals die zijn aangegeven in de aanvraag voor de quickscan. Eventuele afwijkingen hiervan kunnen tot andere conclusies leiden.

6.1 Gebiedsbescherming

6.1.1 Natura 2000

Er zijn geen negatieve effecten, dan wel significant negatieve effecten te verwachten van het project op het nabijgelegen *Natura 2000*-gebied. Een *PAS*-beoordeling is niet nodig.

6.1.2 Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied ligt buiten de grenzen van *Natuurnetwerk Nederland*, waardoor er geen effecten op de kernkwaliteiten van het gebied zijn. Het *afwegingskader EHS* hoeft niet te worden doorlopen.

6.2 Soortbescherming

De *Wet natuurbescherming* is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Niet alleen de instandhouding van verblijfplaatsen is van belang, maar ook de instandhouding van het leefgebied. Te allen tijde dient men de zorgplicht in acht te nemen. Deze zorgplicht houdt in dat nadelige gevolgen voor flora en fauna zoveel mogelijk moet worden voorkomen. De zorgplicht geldt voor alle planten en dieren, beschermd of niet.

6.2.1 Grondgebonden zoogdieren

De voorgenomen werkzaamheden zullen geen negatief effect opleveren voor grondgebonden zoogdieren. Voortplantingsplaatsen, vaste rust- of verblijfplaatsen en essentiële leefomgeving van beschermde grondgebonden zoogdieren zijn in het plangebied niet aanwezig. Een ontheffing in het kader van de *Wet natuurbescherming* is niet nodig.

6.2.2 Vleermuizen

Op de locatie zijn geen geschikte gebouwen of bomen aanwezig, waardoor verblijfplaatsen van vleermuizen kunnen worden uitgesloten. Het plangebied is ook geen essentieel foerageergebied of essentiële vliegroute voor vleermuizen, omdat soortgelijke elementen volop in de omgeving aanwezig zijn. Na afronden van de werkzaamheden zal de vernieuwde planlocatie weer deel kunnen uitmaken van het functioneel leefgebied van vleermuizen. Een ontheffing in het kader van de *Wet natuurbescherming* is niet nodig.

6.2.3 Vogels

De bomen zijn gecontroleerd op de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten. Deze zijn niet aangetroffen. Een ontheffing in het kader van de *Wet natuurbescherming* is niet nodig. De bomen en struiken dienen voor het broedseizoen (half maart) verwijderd te worden om te voorkomen dat broedvogels zich alsnog nestelen in de te verwijderen vegetatie. Alle actieve nesten zijn beschermd en mogen niet worden aangetast in broedtijd. Indien het verwijderen niet plaats kan vinden voor het broedseizoen, dienen de bomen en struiken voor verwijdering te worden gecontroleerd op de aanwezigheid van actieve nesten.

6.2.4 Reptielen, amfibieën en vissen

Beschermde reptielen worden binnen het plangebied niet verwacht. Amfibieënsoorten waarvoor een vrijstelling geldt, kunnen mogelijk wel voorkomen op locatie. Hiervoor moet rekening gehouden worden met de zorgplicht. Een ontheffing in het kader van de *Wet natuurbescherming* is niet nodig.

6.2.5 Flora

In het plangebied zijn geen beschermde planten waargenomen of te verwachten. Een ontheffing in het kader van de *Wet natuurbescherming* is niet nodig.

6.2.6 Ongewervelden

In het plangebied worden geen beschermde ongewervelden verwacht. Een ontheffing in het kader van de *Wet natuurbescherming* is niet nodig.

6.3 Houtopstanden

De bomen op het plangebied vallen onder de bebouwde kom houtopstanden en zijn daarom vrijgesteld van de meld- en herplantplicht van de *Wet natuurbescherming*.

Bronnen

Literatuur

- Bos, F., Bosveld, M., Groenendijk, D., Swaay, van C. & Wynhoff, I., De Vlinderstichting 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea. - Nederlandse Fauna 7. Leiden. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland.
- Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Kanter & J.C. Buys 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Natuur van Nederland 12: 1-432.
- Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON)(redactie) 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. - Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, EIS - Nederland, Leiden.
- Kapteyn, K. 1995. Vleermuizen in het landschap. Over hun ecologie, gedrag en verspreiding. Schuyt & Co, Haarlem.
- Limpens, H., Mosterd, K. & Bongers, W. 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV, Utrecht.
- Ministeries van LNV en VROM en de provincies, 2006. Spelregels EHS, Beleidskader voor compensatiebeginsel, EHS-saldobenadering en herbegrenzen EHS.
- Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse Fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Websites

- <http://kaartbank.brabant.nl/viewer/app/natuurbeheerplan/>
- <https://geodata.nationaalgeoregister.nl/>
- <https://monitor.aerius.nl/monitor/>
- www.synbiosys.alterra.nl
- www.openstreetmap.org/
- <https://www.arcgis.com/home/webmap/viewer.html>
- www.ndff.nl
- www.verspreidingsatlas.nl
- <https://waarneming.nl>
- www.zoogdiervereniging.nl
- www.sovon.nl
- www.ravon.nl
- www.floron.nl
- www.eis-nederland.nl
- <https://www.vlinderstichting.nl>
- https://www.bij12.nl/assets/129_Ulvenhoutse-Bos_beheerplan_DEF.pdf
- <http://www.bredabuurt.nl/breda/7875/start-werkzaamheden-de-groene-long>
- <https://www.infragroen.nl/projecten/natuur/Gilzewouwerbeek%20breda.pdf>
- <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-004-Kennisdocument-Gewone-dwergvleermuis-1.0.pdf>